

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 10069
Tarih : 07.12.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile' 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nda
Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini saygılarımla arz ederim.

Kemalbay

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ

İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih :	10 Aralık 2020	Esas No: 2/3240

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LİGİ

07 Aralık 2020

Numara:

TBMM
GENEL BAŞKAN

07 Aralık 2020

760110

GENEL GEREKÇE

“Çalışan herkesin, kendisine ve ailesine insanlık onuruna yaraşır bir yaşam sağlayan ve gerektiğinde her türlü sosyal koruma yolları ile desteklenen adil ve elverişli bir ücret hakkı vardır.” İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi (Aralık 1948) Türkiye’nin de onaylayarak hukuk düzenine esas aldığı bildirgede bahsi geçen adil ücret hakkının vatandaşlara sağlanmasında asgari ücret önemli uygulamalardan birisidir. Bugün Dünya’da birçok ülkede uygulanan asgari ücret, milli gelirden ücretlilere düşen payı arttırmada ve onları insan onuruna yaraşır bir asgari geçim düzeyine ulaştırmada önem taşıyan bir sosyal politika aracı olmaktadır.

Türkiye de DİSK’in 2019 yılında yaptığı araştırma sonucunda asgari ücret ile çalışan kişi sayısının 10 milyonu geçtiği açıklanmıştır.

Asgari ücretten yüzde 15 gelir vergisi kesintisi yapılması, zaten açlık sınırında yaşamak zorunda bırakılan emekçilerin mağduriyetinin artmasına neden olmaktadır. Asgari ücretliler yaklaşık iki aylık maaşlarını gelir vergisi olarak ödemektedirler. Yoksulluk sınırının 8.198 TL olduğu ülkemizde, 4 kişilik bir ailede 2 kişi, yani anne ve baba birlikte çalışsa dahi evin toplam geliri yoksulluk sınırının altında kalmaktadır. Yoksulluk sınırı dikkate alındığında brüt asgari ücret miktarlarının bile asgari ücretlinin kendisinin ve ailesinin yaşamsal ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kaldığı ortada iken, özellikle pandemi döneminde temel tüketim mallarında artan fiyatlar, yüksek enflasyon emekçi ailelerin koşullarını yaşanması imkânsız hale getirmiştir. 2.324 TL olan asgari ücret, 2.517 TL olan açlık sınırının dahi altındadır. Türkiye’de yoksulluk sınırının oldukça altında belirlenen asgari ücret üzerinden gelir vergisi ve benzeri diğer mali yükümlülükler gelir dağılımındaki kutuplaşmayı ve adaletsizliği de büyötmektedir. “Az kazanan az çok kazanan çok vergi” anlayışının tersi yürürlüktedir. Pandemi salgında Türkiye dünyada 3. Sıraya yükselmişken, salgının yıkıcı ekonomik, sosyal etkilerini telafi etme adına açıklanan önlem paketinde şirketlere vergi istisnaları, indirimleri, teşvikler, ucuz krediler sunulmuş, çarkları döndüren işçiler, asgari ücretliler en az maaşı almaya ve en çok vergiyi ödeyerek sistemin çarkları arasında ezilmeye terk edilmişlerdir.

Gelirin yeniden dağıtılmasında en etkili müdahale araçlarından verginin, toplumun hangi kesimlerine yüklendiğini gösteren vergi yapısı kavramı yoksulluk ile vergi arasındaki ilişkinin temel göstergelerden birisi olup devletlerin sosyal politika ve vergilendirmeye ilişkin politik tercihlerini yansıtmaktadır. Sismondi’nin XIX. Yüzyılın başlarında da dediği gibi; ...*vergi insandan kendisine yaşamını devam ettirmesi için gerekli olanı istemekten kaçınmalıdır. Zira*

açlığa mahkûm olan bir kimseye devletin kendisine sağladığı yararlardan bahsetmek gülünç olur” .

Asgari ücret bir işçinin temel gereksinimlerini sağlayarak insan onuruna yakışır bir yaşam idame ettirebilmesi amacıyla uygulanan bir sosyal politikadır. İşgücü piyasasında özellikle vasıfsız işgücü açısından olumsuz şartların artarak devam ettiği günümüz küresel ekonomik düzeninde, verginin yükünün tüketiciler, düşük ücretli çalışanlar ve asgari ücretliler üzerinde kalmasının gelir dağılımı adaletsizliğinin artmasında, çalışanların yoksullaşmasında ve yoksulluğun derinleşmesindeki etkisi tartışılmazdır. İnsanca yaşamlarını sürdürebilmeleri için gerekli olan asgari bir tutarın (en az geçim haddinin) birey açısından mali güç oluşturmadığı gerekçesiyle vergi dışı tutulması genel kabul gören önemli bir vergileme ilkesidir. Bireyin temel insani giderleri için gerekli asgari tutarın vergi dışı bırakılması önemli bir mali ilke olarak kabul görmektedir. Anayasanın 73. Maddesi ile çerçevesi çizilen vergileme yetkisi mali güç ilkesi ve vergi yükünün adil dağılımı ilkeleri benimsenerek kullanılmalıdır.

Asgari ücretin medyan ücrete dönüştüğü ülkemizde, asgari ücretle geçinme savaşı veren emekçilerin yaşamlarını ancak idame ettirebilecekleri bir gelir düzeyi olarak asgari ücretin vergilendirilmesi uygulamasına son verilmelidir. Bu husus yoksullukla mücadelenin bir gereği olduğu kadar Anayasa ve kanunlar ile sosyal ve mali ilkelerin de bir gereğidir.

Teklifle yapılan düzenlemeyle sermaye sınıfına tanınan istisnaların %50'si kullanılarak sağlanacak kaynakların asgari ücretin vergi dışı tutulması imkanı getirilmektedir. Böylece hem kamu gelirleri korunmakta hem de vergide sosyal adaleti sağlama işlevleri de korunmaktadır.

Önemli bir konu olması nedeniyle Kanun Teklifinin Başlığı da diğer çerçeve kanunlarla karışmaması için Teklifin amacım açıklayacak bir şekilde düzenlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yapılan değişiklikle asgari ücretin gelir vergisinden istisna tutulması amaçlanmıştır.

MADDE 2- Vergi dışı bırakılan asgari ücret için asgari geçim indirimi uygulamasına son verilmektedir.

MADDE 3- Asgari ücretin vergi dışı bırakılmasının getireceği mali yükün sağlanması için Kurumlar Vergisi Kanununda gerekli değişiklik yapılmaktadır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Ve Kontrol Kanununun Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri başlıklı 14 üncü maddesi,

"Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlölük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yük, orta vadeli program ve malî plan çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanır ve tekliflere eklenir. Sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilir."

hükümünü amirdir. Bu madde uyarınca sağlanması öngörölen mali yükü ve bunun finansman kaynağını gösteren tablo teklifimize eklenmiştir.

MADDE 4- Yürürlük maddesidir.

MADDE 5- Yürütme maddesidir.

ASGARI ÜCRETİN VERGİ DIŞI BIRAKILMASI AMACIYLA BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin mülga (4) numaralı bendi aőağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

"4. 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İő Kanunu kapsamında hizmet akdi ile çalışanlar ile 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı sayılanların ücretlerinden;

a) Asgari ücretin aylık brüt tutarından ilgili mevzuatı uyarınca yapılması gereken sigorta primleri,

b) İősizlik sigortası primi, kesintileri düşüldükten sonra kalan kısmının:

1/1/2021-31/12/2021 tarihleri arasında 0/0 50' si

1/1/2022-31/12/2022 tarihleri arasında 0/0 75'i

1/1/2023 ve sonrasında % 100'ü"

MADDE 2- 193 sayılı kanununun 32 nci maddesine aőağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Bu madde hükmü 23 üncü maddenin (4) üncü bendi kapsamındaki istisnalardan yararlananlar hakkında uygulanmaz. "

MADDE 3- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrasının birinci cümlesi aőağıdaki şekilde deėiőtirilmioőtir.

"(1) Aőağıda belirtilen kazançların % 50'si, kurumlar vergisinden müstesnadır:"

MADDE 4- Bu Kanun 1/1/2021 tarihinde yürürlüėe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

Ek: I sayılı Mali Yük ve Finansmanı Tablosu

	Mali yükü ⁽¹⁾ (Milyar TL)	Karşılığı ⁽²⁾ (Milyar TL)
1/1/2021-31/12/2021	32.5	78
1/1/2022-31/12/2022	59.0	78
1/1/2023 ve sonrasında	75.0	78
Toplam	166.0	234.0

Tablo dipnotları:

(1) Ülkemizde yaklaşık 15 milyon çalışan bulunmakta, bunların büyük kısmı fiilen asgari ücretle çalışmakta çok sayıdaki çalışanın ücretleri ise asgari ücret üzerinden gösterilmektedir. Asgari ücretliler yaklaşık iki aylık maaşlarını gelir vergisi olarak ödemektedirler. Toplamda bütün asgari ücretlilerin yıllık gelir vergisi miktarı 75 milyar TL.sını bulmaktadır. Birinci yıl olan 2020 yılında bu verginin % 50' sinin alınmayacağı öngörüldüğünde Kamu Hazinesi için yıllık maliyet 32.5 milyar TL olacaktır. İkinci yıl % 75 kapsama alınacak ve maliyet 59 milyar TL olacaktır. Üçüncü yıl asgari ücretin % 100'ü kapsama alındığında bu rakam 75 milyar TL sı olacaktır.

(2) Toplamda I trilyon 96 milyar TL olarak hesaplanan 2020 bütçe hedeflerine göre, gelecek yıl gelir vergisinde yüzde 11,1, kurumlar vergisinde yüzde 15,5, özel tüketim vergisinde (ÖTV) yüzde 20,6, harçlarda yüzde 35, I ve motorlu taşıtlar vergisinde (MTV) yüzde 22,5 gelir artışı olması planlanıyor. 2020 için toplam vergi geliri hedefi ise 785 milyar TL. sı olarak belirlenmiştir. Kurumlar vergisindeki istisnaların % 100'den % 50' ye indirilmesiyle toplam vergi hedefinin % 10'u kadarı yaklaşık 78 milyar TL. sı kaynak olarak kullanılabilecektir.